

VERSLAG

van de voorbereidende werkzaamheden van de Mij. tot bevordering der Tandheelkunst.

Uitgebracht op de vergadering van 14 Febr. 1914.

Dames & Heeren,

Het zij mij gegeven als Secretaris van 't voorloopig Hoofdbestuur een schets te geven van de voorbereidende werkzaamheden, die ten slotte geleid hebben tot de definitieve samenstelling van dit lichaam. Wat al stof is er de laatste jaren opgewaaid, wat pro's wat contra's zijn er in ons tijdschrift aan dit onderwerp gewijd. En toch was steeds de grondtoon dat deze nieuwe organisatie er komen moest, helaas de wijze waarop, dat was iets waarover de meeste „geleerden” 't maar niet eens konden worden. Vandaar de langdurige voorbereidingen, en de reusachtige hoeveelheid werk en beslommeringen die voor ons, uwe vertrouwensmannen door 't 2e Congres gekozen, was weggelegd. Doch hoe gaat 't dikwijls in dergelijke omstandigheden, hoemeer weerstand aan de eene zijde geboden, hoe meer krachtsontwikkeling aan de tegengestelde zijde uitgeoefend om toch tot oplossing van 't probleem te geraken. Zou 't dan ook niet treurig geweest zijn, dat met schier algemeene sympathie men 't niet eens geworden zou zijn over de wijze van organisatie? Gelukkig is 't anders geloopen, en 't hier aanwezig zijn van velen uwer op deze onze 1e Algemeene Vergadering is 't bewijs te meer dat we aangeland zijn waar we wezen moeten. En nu de terugblik over 't door-

geworstelde tijdperk. Ik zal met U terug dienen te gaan tot 't jaar 1909, 't jaar waarop ons Ie Ned. Tandheelk. Congres te Amsterdam gehouden werd. Het was op de laatste dag van dat congres den 17den April, dat in de algemeene zitting de motie *Klinckhamer — Van der Hoeven* aangenomen werd. Deze motie luidde aldus:

„Het eerste Nederl. Tandheelk. Congres spreekt „de wenschelijkheid uit tot stichting van een Ned. „Tandheelk. Verbond ter behartiging van de Sociale „belangen van den Tandheelkundigen stand, met „behoud van de bestaande Vereenigingen.”

Deze motie werd met 4 na algemeene stemmen aangenomen; terwijl door mij 't aantal stemmen op dat oogeblik op een 70 tal wordt begroot.

Tot leden uitvoerders van deze motie werden gekozen de 3 voorzitters van de destijds bestaande Algemeene Tandheelkundige Vereenigingen, t. w. de heeren Dr. C. van der Hoeven, voorzitter van 't N. T. Genootschap, N. J. J. Greeter, dito van de Nederl. Tandmeesters Vereeniging en J. M. Klinckhamer voorzitter van de Ver. van Nederl. Tandartsen.

Wat deze commissie in de volgende jaren gedaan heeft om tot haar doel te geraken is uitgedrukt in haar Rapport, uitgebracht op 't 2e Ned. Tandheelk. Congres van 12 en 13 April 1912 te Utrecht gehouden.

Dit lijvig Rapport is voor den belangstellenden lezer in de handelingen van dat Congres te vinden.

De conclusie waartoe de Commissie gekomen is, heeft ze vastgelegd in een stel voorstellen aan dat Congres overgelegd.

Het meest principieele wil ik daarvan even vermelden. Deze voorstellen luiden:

- a. Het oprichten van een Nederl. Tandheelk. Verbond, dat uitsluitend behartigt de Stands- en maatschappelijke Tandheelkundige belangen der leden.

b. Het verbond wordt samengesteld uit:

- 1e. Algemeene Nederl. Tandheelk. Vereenigingen.
- 2e. Niet bij eene Algemeene Vereeniging aangesloten wettelijk bevoegde tandheelkundigen.

Voor verdere voorstellen zie Handelingen 1912 pag. 169.

Na 't uitbrengen van dit Rapport verkreeg de heer J. S. Bruske 't woord voor zijn lezing „Een Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde.” Deze spreker stond de wijze van organisatie voor zooals we haar nu ongeveer kennen. Ze berustte op een indeeling volgens districten.

Bij de debatten die toen gehouden werden, bleek 't eerst recht hoe hoog de zee ging, toch was 't ondoenlijk op dat oogenblik tot eene beslissing te komen welke van de beide plannen 't meest aanbevelenswaardig was. Dat zou zooals de voorzitter van Sectie VII toen terecht zeide „van radicale zelfoverschatting getuigen.”

Toch werd toen met algemeene stemmen aangenomen 't Iste deel van een voorgestelde motie luidende aldus:

„Het 2e Ned. Tandh. Congres, vergaderd te Utrecht „op 12 en 13 April 1912, gehoord het rapport der „Commissie tot vorming van een Ned. Tandh. Ver- „bond, gehoord de voordracht van den heer Bruske „besluite, dat tot stichting van een Nederlandsche „Mij. tot bevordering der Tandheelkunde worde „overgegaan, welke hoofdzakelijk Sociale en Stands- „belangen zal behartigen.”

De Commissie die beide plannen en eventueel nieuwe zou onderzoeken en verder uitwerken werd toen samengesteld uit de heeren Klinkhamer, Bruske, Schutte, Bakker, Koldewijn.

Op voorstel van den heer Muller werd toen ook nog bepaald de bijdragen in de voorloopige kosten op /2.50 vast te stellen.

De Commissie is daarop dadelijk 5 Mei tezamen gekomen om te overwegen wat haar te doen stond.

Men stond al dadelijk voor 't feit, dat van toenaderen in

2 verschillende stelsels geen sprake kon zijn. Aan de eene zijde stonden Schutte, Klinikamer als voorstanders van 't Commissie-rapport, aan de tegengestelde zijde Bruske, Koldewijn als aanhangers van de districts-indeeling. De balans sloeg naar de eerste zijde over toen 't Commissielid Bakker zich aan die zijde schaarde. Na lang wikken en wegen besloot men toen 't Commissie-rapport in de besprekingen voor te doen gaan, doch alvorens de daarin vervatte plannen aan de 2 centrale vereenigingen (de Tandmeesters Vereeniging was inmiddels gesneuveld) voor te leggen, achtte men 't verstandiger de hulp der bestuurders der vereenigingen in te roepen. Men redeneerde aldus: indien de bestuurders van 't Genootschap en de V. v. N. T. gewonnen waren, dan zouden ook de vereenigingen zelf wel met 't advies hunner bestuurderen medegaan. Aldus werd op 2 Juni 1912 eene gecombineerde vergadering met de bestuurderen der beide Ver. uitgeschreven. Het bestuur van de V. v. N. T. verscheen, doch 't bestuur van 't Genootschap, dat eerst toezegging gegeven had, zegde zijn komst ter elfder ure af.

Dat laatste schrijven luidde als volgt:

Geachte Collega!

Het Bestuur van 't N. T. G. heden vergaderd en terugkomende op het U reeds geworden schrijven behelzend toezegging van aanwezigheid op de 2 Juni te houden vergadering in zake een Nederlandsch Tandheelkundig Verbond, heeft de eer U het volgende te berichten:

De leden van het Bestuur, terwijl zij hunne persoonlijke meening over de Bondsangelegenheden wenschen te reserveeren achten als Bestuur zich verplicht, zich te houden aan het besluit door de ledenvergadering van 't N. T. G. op 29 Oct. l.l. genomen, zien dus nader voorstellen Uwerzijds tegemoet en

achten vertegenwoordiging van 't N. T. G. op Uwe vergadering van 2 Juni volkomen overbodig.

De in October a.s. te houden ledenvergadering van 't N. T. G. zal dan hebben te beslissen.

(w. g.) BÖLGER, *Secr.*

De Voorzitter gaf daarop 't Bestuur van de V. v. N. T' eene verklaring van 't plan bedoeld in 't Commissie-Rapport opdat 't bij voorkomende gelegenheid daarvan niet onkundig zou zijn.

Nu dus deze plannen aan de 2 Vereenigingen voorgelegd zouden worden, was men eindelijk een stuk verder gekomen, en hadden we slechts af te wachten.

26 Augustus 1912 kwam daarop van den Secretaris van de V. v. N. T. 't navolgende schrijven:

WelEd. Geboren Heeren,

Hierbij heb ik de eer U mede te deelen, dat de V. v. N. T. op de algemeene Vergadering van 13 en 14 Juli j. l. besloten heeft *niet* tot de Mij. toe te treden in den zin van het door Uw college ingediende organisatieplan.

(w. g.) J. A. SALOMONS, *Secr.*

den 21 October kwam bij 't Secretariaat in een schrijven van 't N. T. G. als volgt:

M. H.

De Vergadering van het N. T. G. bijeengekomen op 12 October 1912 te Utrecht, kennis genomen hebbende van het ingekomen schrijven van het voorloopig Bestuur der Nederl. Mij. ter Bevordering der Tandheelkunde verklaart, dat de tegenwoordige Genootschapsstatuten haar niet toestaan zich aan te sluiten aan Uwe Mij. in den zin, neergelegd in Uw schrijven van den 7en Juni 1912, dat ze evenwel gaarne

kennis zal nemen van de statuten en reglementen van Uwe Mij., zoodra die vasten vorm hebben aangenomen.

(w. g.) BÖLGER, *Secr.*

Nu beide Vereenigingen zich verklaard hadden tegen deze wijze van organiseeren, kwam derhalve de beurt aan 't plan van de districtsindeeling 't plan B r u s k e.

Het vele werk dat aan de uitwerking van deze plannen verbonden was heeft ons zoo ongeveer 't heele jaar 1913 gekost.

Correspondentiën moesten er gevoerd worden met de plaatselijke en provinciale Vereenigingen waar die reeds bestonden.

Amsterdam verklaarde zich dadelijk bereid toe te treden en over te gaan tot de vormeering van een afdeling Noord-Holland, dat was dus vast een goed begin.

Den Haag, waar een plaatselijke organisatie bestond, besloot ten slotte niet toe te treden, doch de leden vrij te laten, eventueel over te gaan in een afdeling Zuid-Holland.

Rotterdam, kon niet, omdat de statuten het beletten. Arnhem, verklaarde zich bereid, en bood eveneens hulp aan bij de vorming van een afdeling Gelderland-Overijsel. Aan de Noordelijke provinciën waar een vereeniging bestond werd een verzoek gericht tot toetreding als afdeling. Ook Noord-Nederland verklaarde te willen mede doen. Een poos te voren hadden de 3 Zuidelijke provinciën Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, zich in een Verbond georganiseerd, en ook deze besloten tot medewerking.

Restte ons dus nog Utrecht en Zuid-Holland. Het Bestuur besloot in beide provinciën een paar collega's aan te zoeken, die bereid waren de weg voor ons te effenen in die provinciën.

Voor Zuid-Holland vonden wij de collega's V a n

Hasselt (den Haag) en Frank (Rotterdam), bereid de oproeping onder de vakbroeders te doen. Ook deze poging is schitterend geslaagd, evenals die in Utrecht door de Heeren Roelofs en Becker. Nadat nog Overijssel van Gelderland gerukt was, en we de Heeren vanderLinde en Houthaus te Zwolle bereid vonden Overijssel te bewerken, welke poging ook gelukt is, was eindelijk heel Nederland bewerkt en bereid tot ineenslaan der handen.

Zoo kunnen we dus thans U hier berichten dat een kleine 200 tal, dat is $\frac{2}{3}$ der collega's reeds in onze organisatie zijn ondergebracht, voorwaar geen gering getal bij de weinige voorbereidingstijd. Eenige provinciën als Zuid- en Noord-Holland kunnen nog een ruim veld voor propaganda opleveren, vooral de Ie, maar 't geraamte van de Mij. staat er. IJverige propaganda zal tenslotte de laatste louwen ook wel doen bekeeren. Want tijd wordt 't Dames en Heeren; er zal zoo veel te doen zijn waarbij we van advies te dienen hebben, en waarmee we met alle kracht hebben aan te stuwen. Om maar één ding te noemen: 't Tandheelkundig schoolklinikwezen, 't wordt heusch tijd dat daar eens krachtig aan gewerkt wordt; m. i. gaat 't zooals 't nu verloopt bepaald verkeerd. Waar eenige kleine gemeenten met een geringe geldelijke opoffering dit groote volksbelang trachten op te lossen, daar kan 't niet anders of de grootere gemeenten zullen zich hieraan spiegelende ook de zaak op een koopje trachten af te doen. Dat mag niet, indien begonnen, dan ook goed. We staan op dit gebied nog schier achteraan in de rij der volkeren.

Maar er is meer, veel meer werk. Indien er gerequestreerd moet worden in zake, onderwijs, mag A. 't niet zoo, en B. 't weer anders doen. Ook daarvoor hebben we in den verfolge op te passen. De bestaansreden van deze Mij. ligt dus zeker voor de hand. En zoo kan ik U dan nu tot slot een opgave verstrekken van de ledentallen der verschillende afdelingen, tevens met de namen van de Atgevaardigden in 't Hoofdbestuur.

		Afgevaardigden:	
Noord-Holland:	62	J. S. BRUSKE	W. C. KOLDEWIJN
Zuid-Holland:	34	A. GRAFTDIJK	J. H. SANDERS
Utrecht:	17	J. W. ROELOFFS	
Gelderland:	20	JO DE COCK	ROUAAN
Overijssel	10	J. A. HOLTHAUS	
Zuid-Nederland:	17	E. C. SMITH	
Noord-Nederland:	13	H. VAN DER MOLEN.	

En nu Dames en Heeren, nu U zoo langzamerhand de wordingsgeschiedenis van deze Mij. bekend zal zijn geworden, nadat zoolangen tijd 't werk binnenskamers geleid was, staat 't aan U, Uw oordeel over onzen arbeid uit te spreken. Doch zoo niet alles volmaakt voor U is, wij zijn de eersten om dat te getuigen, weest toch mild in Uw oordeel.

Ik heb gezegd

W. C. KOLDEWIJN.